

EHBO cursus 50 jaar NLV

Dierenkliniek de Woldberg

EHBO

Dierenkliniek de Woldberg

EHBO bij dieren

- Eerste verzorging, die een dier nodig heeft als het lijdt aan de gevolgen van een ongeval of een plotselinge ontstane of ontdekte ziekte
- Doel van eerste hulp:
  - Levens redden
  - Pijn verlichten
  - Verergering voorkomen
  - Herstel bevorderen

Dierenkliniek de Woldberg

Algemene richtlijnen

- **Blijf onder alle omstandigheden kalm**
- **Voorkom gevaar voor jezelf, het dier en omgeving**
- Probeer vast te stellen wat het dier mankeert, (be) handel pas daarna
- Verplaats het dier niet onnodig
- Zorg dat het dier niet (verder) afkoelt
- Schakel zo snel mogelijk een dierenarts in en probeer relevante informatie te geven

Dierenkliniek de Woldberg

Reacties dier

- Pijn
- Angst
- Vluchtgedrag
- Agressie
- Wat kun je doen?

Dierenkliniek de Woldberg

Dwangmiddelen

- Hond:
  - Snuitbandje
  - Nekvel
  - Muilkorf
- Kat:
  - Nekvel
  - Handdoek/deken

Dierenkliniek de Woldberg

Algemene procedure

- Benader het dier en kijk wat er aan de hand is
- Let op:
  - ademhaling
  - bewustzijn
  - circulatie
- Ademhaling veilig stellen
- Ernstige bloedingen stelpen

Dierenkliniek de Woldberg

PARKIET

- P: pols/circulatie
- A: ademhaling
- R: reactie vermogen
- K: kleur slijmvliezen
- I: inspectie van ledematen (fracturen ed.)
- E: eventuele andere verwondingen
- T: transportmogelijkheden

Dierenkliniek de Woldberg

Pols

- Waar te voelen ?
  - Frequentie
  - Kracht
  - Vulling
- Polsfrequentie
  - Hond: 60-120 min
  - Kat: 110-140 min

Dierenkliniek de Woldberg

Ademhaling

- Waar letten we op
  1. Frequentie
  2. Type
  3. Bijgeluiden
  4. Hond: 10-30/min
  5. Kat: 20-40/min

Dierenkliniek de Woldberg

Reflexen

- Bewustzijnsniveau
- Reactie vermogen

Dierenkliniek de Woldberg

Slijmvliezen

- Kleur
- CRT : capillair refill time

Dierenkliniek de Woldberg

Kleur slijmvlies

Dierenkliniek de Woldberg

Ademhalingsstelsel

- Lichaam kan maar kort zonder zuurstof
- Snel beschadiging van hersenen en andere organen
- Daarom belangrijk om de ademhaling in stand te houden

Dierenkliniek de Woldberg

Kunstmatige ademhaling

- Probeer de oorzaak te achter halen
- Haal knellende voorwerpen van de hals
- Open de bek en trek de tong uit de mond en controleer of er geen voorwerp in de keel zit
- Als er vloeistof in de longen zit, dier aan de achterpoten optillen met de kop naar beneden zodat de vloeistof kan aflopen, druk daarbij enige malen krachtig op beide kanten van de borst

Dierenkliniek de Woldberg

Kunstmatige beademing

- Leg hond op harde ondergrond en strek de poten naar voren en naar achteren
- Strek de hals en de kop zo ver mogelijk naar voren
- Kunstmatige ademhaling kan nu worden toegepast
- Zet 2 handen naast elkaar op de borstkas vlak achter het schouderblad, druk de borstkas gelijkmatig in
- Na indrukken laat u deze snel weer los, lucht wordt aangezogen

Dierenkliniek de Woldberg

Kunstmatige beademing

- Is de borstkas weer in oorspronkelijke stand teruggeveerd dan drukt u deze weer in
- 12 keer per minuut, indrukken tot 3 tellen en weer loslaten en na 2 tellen weer indrukken
- Niet mogelijk bij een borstwond, gebroken ribben of zwelling slijmvlies voorste luchtwegen dan mond op neus beademing

Dierenkliniek de Woldberg

Kunstmatige beademing

- Sluit de bek, trek de bovenlip strak over de onderlip
- Plaats de lippen over beide neusgaten en blaas lucht naar binnen, gedurende 3 seconde
- Haal lippen van de neusgaten en laat de lucht gedurende 2 sec uitstromen
- Houd dit geruime tijd vol, soms wel 20 min

Dierenkliniek de Woldberg

Circulatie

- Als er ademstilstand is opgetreden, treedt er ook vrij snel een hartstilstand op, er zal dan ook aanvullend hartmassage gegeven moeten worden.

Dierenkliniek de Woldberg

Hartmassage

kleine hond

- Leg het dier op zijn (rechter)zij, boven liggende voorpoot zo ver mogelijk naar voren
- Leg de palm van uw hand op het borstbeen vlak achter de voorpoot, duim aan de ene kant en vingers aan de andere kant van de borst
- Druk de ribben gedurende 1 seconde krachtig in en laat ze daarna een seconde los
- Per halve minuut wordt 15 keer hartmassage gegeven
- Na 2 minuten controleren of het hart zelf klopt

Dierenkliniek de Woldberg

Hartmassage

- Grotere honden
- Plaats een gebalde vuist vlak achter het schouderblad ong 5 cm boven het borstbeen op de ribben
- Duw met uw vuist elke 2 seconde de borstkas stevig in
- Als na enkele minuten reanimeren het hart niet weer gaat kloppen, dan heeft verder reanimeren geen zin meer

Dierenkliniek de Woldberg

Bloedingen

- Slagaders of arteriën
- Capillairen
- Aders of venen
- Hoeveelheid bloed is ongeveer 10 % van het lichaamsgewicht gaat er meer dan 1/3 van het bloed verloren dan ontstaan er ernstige problemen. Hoeveel er verloren gaat hangt niet alleen af van het grootte van het gat in een bloedvat , maar ook van type bloedvat

Dierenkliniek de Woldberg

Bloedingen

- Slagaderlijke bloeding: bloed stroomt stootsgewijs, helderrood
- Aderlijke bloeding: bloed stroomt voortdurend uit de wond, bloed is donkerrood
- Haarvat (capillaire) bloeding: vrij ongevaarlijk meestal bij oppervlakkige wonden, geeft weinig bloedverlies

Dierenkliniek de Woldberg

Bloedingen

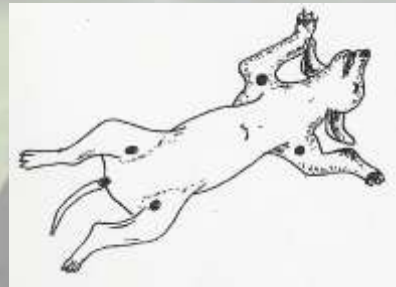
- Haarvat bloeding: vrij ongevaarlijk, desinfecteer de wond, verbinden vaak niet nodig
- Aderlijke bloeding
- Wond schoonmaken met ontsmettingsmiddel
- Leg druk verband aan

Dierenkliniek de Woldberg

Bloedingen

- Slagaderlijke bloedingen aan poot of staart
- Stop de bloeding door met een vinger druk uit te oefenen op een van de zogenaamde drukplekken
- Voorpoot : binnenkant in de oksel onder het schouderblad
- Achterpoot: binnenkant van dij, in midden van de lies
- Staart: aan de onderkant, staartbasis

Dierenkliniek de Woldberg

Dierenkliniek de Woldberg

Bloedingen

- Oefen druk uit met de vlakke vinger op het drukpunt zodat de bloeding stopt
- Lukt dit niet, dan is het nodig een tourniquet aan te leggen, laatste redmiddel

Dierenkliniek de Woldberg

Tourniquet

- Draai een reep stof, zwachtel, sjaal, stropdas rond de poot 5 cm boven de wond tussen wond en lichaam
- Leg een halve knoop en plaats hierop een stok (je), potlood
- Leg hierop weer een halve knoop
- Draai het stokje aan totdat de wond niet meer bloed
- Houd het stokje vast totdat het dier bij de dierenarts is gekomen. Verminder iedere 15 minuten gedurende een kort ogenblik de druk iets door het stokje wat terug te draaien

Dierenkliniek de Woldberg

Breuken of fracturen

- 2 typen fracturen
- Gesloten fractuur
- Huid is niet beschadigd en de botdelen lopen geen kans op infectie
- Open fractuur
- Botdelen steken door de huid naar buiten, worden gemakkelijk geïnfecteerd

Dierenkliniek de Woldberg

Breuken of fracturen

- **Symptomen:**
- Pijn
- Zwelling
- Functieverlies
- Abnormale stand
- Abnormale beweeglijkheid

Dierenkliniek de Woldberg

Hoe te handelen

- Let op shockverschijnselen
- Leg een noodspalk aan, zodat de gewrichten onder en boven de breuk niet meer kunnen bewegen
- Gebruik een houtje of stuk karton aan beide zijden van de poot als spalk
- Wikkel verband om de spalken, niet te strak
- Schuif een plank of deken onder het dier voor het vervoer
- Ga zo snel mogelijk naar de dierenarts en probeer het dier niet onnodig te laten bewegen

Dierenkliniek de Woldberg

Wonden

- Schaafwonden
- Snijwonden
- Steekwonden
- Scheurwonden
- Wonden waarbij weefsel is verdwenen

Dierenkliniek de Woldberg

Eerste hulp bij kleine wonden

- Houd rekening met het feit dat het dier pijn heeft (dwanggrepen)
- Als er veel haren in de wond steken, haren nat maken, strijk ze uit de wond en knip ze af
- Reinig de wond milde ontsmettingsmiddel. U kunt ook 2 theelepels zout oplossen in een liter leidingwater
- Was de huid met desinfecterende shampoo, dek de wond af met een steriel gaasje tijdens het wassen. Spoel na met schoon water
- Dep de wond droog met een schone doek
- Smeer ontsmettende zalf op de wond en verbind deze
- Verwissel het verband elke dag

Dierenkliniek de Woldberg

Grote snij- of scheurwonden, verdwenen huddelen

- Eerste hulp om het slachtoffer zo snel mogelijk bij de dierenarts te krijgen
- Hond heeft pijn, pas zo nodig een dwanggreep toe
- Verwijder grote voorwerpen, splinters, stenen en takjes uit de wond. Laat voorwerpen die diep in de wond steken zitten
- Maak een schone doek nat in een oplossing van 2 theelepels zout in 1 liter water. Leg deze op de wond en zet hem vast met tape
- Houd de doek goed nat met zoutoplossing tijdens transport naar de dierenarts
- Voorkom dat het dier aan de wond gaat likken
- Grote snijwond moet binnen 6 uur door de dierenarts worden gehecht

Dierenkliniek de Woldberg

Bijtwonden

- Wondranden vaak onregelmatig en rafelig
- Makkelijk besmet met bacteriën uit de bek
- Naar de dierenarts
- Reinigen, ontsmetten en hechten
- Afhankelijk infectie gevaar: antibiotica
- Bijt-wond kat: klein steekgaatje: meeste gevallen abces

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- Vergiftigingsverschijnselen kunnen zeer uiteenlopen
- Treden vaak acuut op
  - Sloomheid
  - Braken, kwijlen, diarree
  - Trillen, epileptiforme aanvallen
  - Benauwdheid

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- Eerste hulp
- Haal zo snel mogelijk het gif weg
- Verwijder eventuele resten met een doek uit de bek of van de huid
- Probeer te achterhalen om welk gif het gaat, bewaar de verpakking en neem deze mee naar de dierenarts
- Afhankelijk van het middel kun je het dier eventueel laten braken

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- 2 groepen
- Onderscheid met name op de manier waarop het dier het beste verder behandeld kan worden

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- Groep 1
  - Antivriess
  - Bleekmiddelen (chloor)
  - Carbamaten
  - Gif tegen ongedierte (strychnine, crimidine)
  - Lood (vaak in verf)
  - Insekticiden (parathion, dichloorvos)
  - Slakkengif
  - Thallium
  - Chocolade

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- Laat het dier zo snel mogelijk braken (**niet met zout**)
- Als het dier bewusteloos is. Leg de kop lager zodat het braaksel uit de bek kan lopen
- Eventueel kunstmatige ademhaling
- Ga zo snel mogelijk naar een dierenarts

Dierenkliniek de Woldberg

Chocolade

Theobromine

Hoeveelheid die bij de ene hond tot ernstige verschijnselen leiden, geven bij de andere hond nauwelijks problemen

Individuele gevoeligheid

Grove indeling: 20 mg/kg: milde vergiftigingsverschijnselen
40 mg /kg: ernstige vergiftigingsverschijnselen

Labrador 200 gram pure chocolade (528 mg/100 gr)

Pure chocolade>melkchocolade>witte chocolade

Cacaodoppen in de tuin

Dierenkliniek de Woldberg

Chocolade

- Verschijnselen
  - Na 1-4 uur: braken, pijnlijke buik, diarree, onrust,
  - Ernstige gevallen: spiertrillingen, dronkenmansgang, epileptische aanvallen, hartritmestoornissen, coma
  - Geen antigif
  - Symptomatisch
  - Verschijnselen kunnen zo'n 3-4 dagen blijven bestaan

Dierenkliniek de Woldberg

Druiven en rozijnen

- Waarom ze giftig zijn onbekend
- 20 gram druiven per kg lg
- Rozijnen 3 gram per kg LG
- 6-12 uur: braken en diarree, sloomheid, niet eten, buikpijn, rillen
- 24-72 uur: acuut nierfalen

Dierenkliniek de Woldberg

Uien, knoflook

- Beschadigen rode bloedcellen
- Uien: 15-30 gr per Kg LG, knoflook minder gevaarlijk
- Verhitting, drogen geen invloed op de schadelijkheid
- Verschijnselen: braken, diarree
- Na enkele dagen: bleke, bleekgele slijmvliezen
- Sloomheid
- Rode tot roodbruine urine,

Dierenkliniek de Woldberg

Medicijnen

- Paracetamol
- Kat : 20 mg per kg
- Hond : 100-150 mg per kg
- Hond: braken, diarree, leverfalen na 2 dagen
- Muizen en rattengif (bloedstolling)
- Slakkengif (metaldehyde)

Dierenkliniek de Woldberg

Antivries, koelvloeisof

- Ethyleenglycol
- Zoete geur en smaak
- Snel opgenomen maagdarmkanaal
- Omgezet in lever in oxalaat
- Slaat neer in de nieren, nierbeschadiging
- Verschijnselen : braken, veel drinken, veel plassen, sloom, dronkenmansgang, rillingen, coma
- Na 1.5-4 dagen: nierfalen

Dierenkliniek de Woldberg

Antivries, koelvloeisof

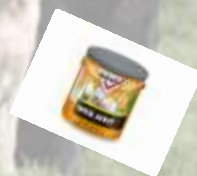
- 0.1 ml per kg LG kan al zorgen voor vergiftigingsverschijnselen
- Alcohol (jenever, wodka) geven
- Zo snel mogelijk naar de dierenarts

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- Groep 2
- Base (natronloog, veel afbijtmiddelen)
- Benzine
- Petroleum
- Verfverduunners
- Zuren (accuzuur, zoutzuur)

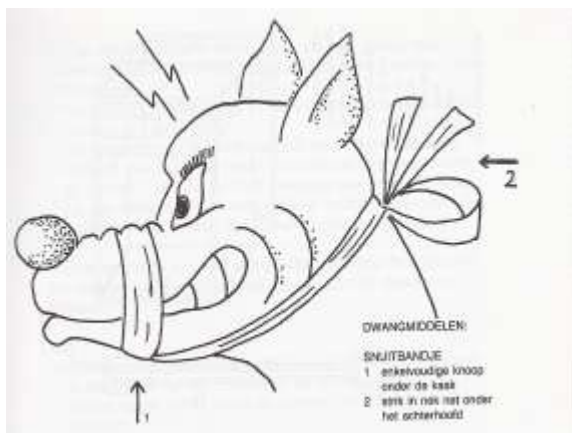

Dierenkliniek de Woldberg

Vergiftiging

- Laat het dier niet braken, door het gif zijn de slijmvliezen van mond, keel en slokdarm al ernstig aangetast
- Probeer de stoffen in het maagdarmkanaal te verdunnen
- Let op de ademhaling en ga zo spoedig mogelijk naar de dierenarts

Dierenkliniek de Woldberg

Spoedgevallen

- **Wat is spoed**
- Als een dier binnen korte tijd medische hulp nodig heeft.
- Deze tijd kan zijn binnen minuten tot enkele uren

Dierenkliniek de Woldberg

Spoedgevallen

- Enkele spoedgevallen
- Oververhitting
- Maagtorsie
- Luxatio bulbi
- Abnormale geboorte verloop

Dierenkliniek de Woldberg

Oververhitting

Dierenkliniek de Woldberg

Oververhitting

- Hond kan slecht warmte kwijt
- Zweten voetzootjes
- Warmte kwijt d.m.v. hijgen
- Raakt snel oververhit
- Uitdrogen
- Denatureren eiwitten (koken ei)

Dierenkliniek de Woldberg

Oververhitting

- Verschijnselen
  - ❖ Kwijlen, braken
  - ❖ Hijgen
  - ❖ Sloom
  - ❖ Slingerende gang
  - ❖ Verkleurde slijmvliezen (rood/bleek)
  - ❖ Verhoogde temperatuur (41-43°C)
  - ❖ Bewustzijns verlies, shock

Dierenkliniek de Woldberg

Oververhitting

HOE SNEL WORDT HET (TE) WARM IN EEN AUTO?

Temperatuur buiten	Temperatuur in de auto	
	11.00 uur	14.00 uur
13	31	48
18	39	59
23	51	66
28	64	76
33	78	85
38	90	93

BUS: laat mij niet in de auto achter!

Dierenkliniek de Woldberg

Oververhitting

- Hoe te handelen:

- Haal de hond uit de warmte (auto, tent, caravan)
- Koelen: natte doeken, lakens, lauwe douche
- Alcohol met name onbehaarde delen (oksel, Liezen)
- Ernstige gevallen: dierenarts aan het infuus
- Geen ijskoud water: trekken bloedvaten samen

Dierenkliniek de Woldberg

Oververhitting

Dierenkliniek de Woldberg

Maagtorsie

- Maagdraaiing, maagkanteling
- Maag draait om zijn as
- Ingang en uitgang van de maag afgesloten
- Gassen niet meer ontsnappen, maag zet uit
- Ademhaling en circulatie bemoeilijkt
- Maagwand sterft af

Dierenkliniek de Woldberg

Maagtorsie

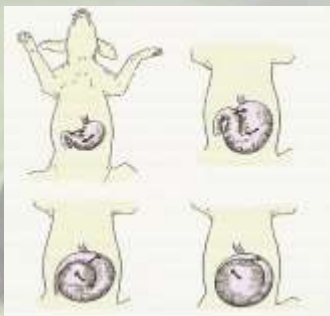
- **Symptomen**

- Onrustig worden
- Kwijlen, loos braken
- Buik gaat opzetten, linkerkant achter de ribboog klinkt hol als je hier op klopt
- Benauwd worden en hijgen
- Slapper worden, shock

Dierenkliniek de Woldberg

maagtorsie

Dierenkliniek de Woldberg

Maagtorsie

Dierenkliniek de Woldberg

Maagtorsie

Dierenkliniek de Woldberg

Luxatio bulbi

- Oog komt uit de oogkas
- Oorzaak: meestal auto-ongeluk, soms hondenbeet
- Prognose goed als het niet langer dan 1-2 uur heeft bestaan (Pekingees < 15 min)

Dierenkliniek de Woldberg

Luxatio Bulbi

Dierenkliniek de Woldberg

Luxatio Bulbi

- Oogleden over de oogbol trekken
- Lukt dit niet
- Oog beschermen tegen beschadiging en uitdroging
- **Sla-olie**
- Verdere beschadiging voorkomen

Dierenkliniek de Woldberg

Abnormale geboorteverloop

- Dertig minuten langdurig persen zonder merkbaar resultaat
- 2 uur na de geboorte vorige pup nauwelijks of helemaal niet meer persen
- Afwijkende uitvloeijing: donkere, groen-zwarte, dikke uitvloeijing

Dierenkliniek de Woldberg

Dierenkliniek de Woldberg

Verbandleer

- Beschermen van de huid tegen invloeden van buiten af
- Bedekken van lichaamsdeel met zalf zodat de werking op de plek langer kan worden uitgeoefend
- Uitoefenen van druk bij bloeding
- Opzuigen van wondvocht
- Verlenen van steun
- immobilisatie

Dierenkliniek de Woldberg

Verbandleer

- Materiaal
- Hydrofielgaas: afdekken van de wond
- Watten: opname vocht, over het gaasje leggen, maar ook als polstering om drukkingen te voorkomen
- Zwachtels: uit oefenen van druk of steun
  - » Elastisch
  - » Niet elastisch: verschuiven makkelijk, drukkingen en stuwing
- Leucoplast:

Dierenkliniek de Woldberg

Verbandleer

- Aanleggen van verband moet met zorg gebeuren
- 1: voorkomen dat het binnen korte tijd eraf ligt
- 2: niet te strak, afsnoering van bloedvoorziening leidt tot afsterving van het weefsel

Dierenkliniek de Woldberg

Verbandleer

- **Leg een verband nooit te strak aan**

- Bij twijfel opnieuw aanleggen

Dierenkliniek de Woldberg

Verbandleer

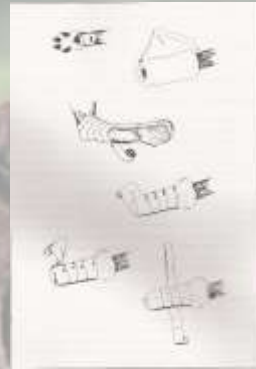
- Controle
- Dek het verband af als het dier ermee in de regen loopt (nat verband gaat rotten, verliest stevigheid, snoert het weefsel eerder af)
- Gaat het dier erg aan het verband likken of knagen, dan moet het verband verwisseld worden

Dierenkliniek de Woldberg

Pootverband

- Vanaf onderaf poot inwikkelen om stuwing te voorkomen
- Op de wond een steriel gaasje
- Watten tussen de tenen aanbrengen om drukkingen te voorkomen
- Vervolgens watten eromheen
- Elastische zwachtel van onderen naar boven

Dierenkliniek de Woldberg

Dierenkliniek de Woldberg

Staartverband

- Glijdt makkelijk af
- Voorkomen: strook pleister spiraalgewijs om staart te wikkelen, kleef zijde zit beurtelings op de haren en aan de buitenzijde
- Beginnen bij de staartpunt
- Andere methode: stukje haar van de staart tussen het verband leggen

Dierenkliniek de Woldberg

Kopverband

- Polstering tussen de kop en oren
- Gewonde oor naar boven opvouwen
- Geheel polsteren
- Zwachtel beurtelings voor en achter het gezonde oor
- Vastzetten met leucoplast

Dierenkliniek de Woldberg

pffffffffffffff

